

ÎNTREBĂRI & RĂSPUNSURI

ACTIVITATEA DE ÎNTRERINZĂTOR

1. Ce reprezintă activitatea de întreprinzător?

Activitatea de întreprinzător este activitatea de fabricare a producției, executare a lucrărilor și prestare a serviciilor, desfășurată de cetățeni și de asociațiile acestora în mod independent, din proprie inițiativă, în numele lor, pe riscul propriu și sub răspunderea lor patrimonială cu scopul de a-și asigura o sursă permanentă de venituri. Munca efectuată conform contractului (acordului) de muncă încheiat nu este considerată antreprenariat.

2. Ce este antreprenoriatul social?

Antreprenoriatul social este activitatea de antreprenariat al cărei scop principal este soluționarea unor probleme sociale în interesul comunității.

3. Care activități economice nu sunt calificate ca afaceri?

Potrivit legislației naționale, nu sunt afaceri activitatea în baza contractului de muncă, activitatea avocatului, activitatea notarului, activitatea executorului judecătoresc, activitatea administratorului autorizat, activitatea mediatorului. Nu reprezintă afacere nici activitatea persoanei care crește culturi agricole pe terenul din intravilan (amplasat în interiorul localității) adiacent casei de locuit, precum și cel atribuit pentru anexe gospodărești și grădini.

4. Ce genuri de afaceri există?

Afacerile pot fi:

- de fabricare a mărfurilor, de extragere a zăcămintelor și cultivare a produselor agricole;
- de executare a lucrărilor;
- de prestare a serviciilor;
- comercializarea mărfurilor și a produselor.

5. Cu activități sunt interzise întreprinzătorilor?

În categoria activităților interzise tuturor întreprinzătorilor, inclusiv celor privați, se includ activitățile care pot să aducă un venit material autorului, însă pentru aceste activități este prevăzută pedeapsa penală. De exemplu, Codul penal interzice și sancționează:

- activitatea mercenarilor;
- traficul de ființe umane;
- traficul de copii;
- munca forțată;
- practicarea medicinei și activității farmaceutice fără autorizație.

6. Ce afaceri sunt desfășurate doar în baza licenței?

Afacerile supuse licențierii de către Agenția Serviciilor Publice sunt prevăzute expres în Legea nr.451/2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător și se referă inclusiv la:

- activitatea de audit;
- activitatea de evaluare a bunurilor imobile;
- activitatea cu metale prețioase și pietre prețioase; funcționarea caselor de amanet; importul și păstrarea alcoolului etilic; importul, păstrarea și comercializarea angro a producției alcoolice și/sau a berii importate;
- fabricarea alcoolului etilic, a berii, a producției alcoolice, cu excepția vinurilor și a băuturilor pe bază de vin, și/sau păstrarea, comercializarea angro a alcoolului etilic, a berii, a producției alcoolice;
- activitatea de autogară; activitatea de proiectare pentru toate categoriile de construcții, urbanism, instalații și rețele tehnico-edilitare, reconstrucții, restaurări;
- construcțiile de clădiri și/sau construcțiile ingineresti, instalațiile și rețelele tehnico-edilitare, reconstrucțiile, consolidările, restaurările;
- colectarea, păstrarea, prelucrarea, comercializarea, precum și exportul resturilor și deșeurilor de metale feroase și neferoase, de baterii de acumulate uzate, inclusiv în stare prelucrată etc.

Legea stabilește și licențierea afacerilor de către asemenea organe, cum sunt Banca Națională a Moldovei, Comisia Națională a Pieței Financiare, Agenția Națională de Reglementare în Energetică, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, Ministerul Finanțelor.

7. Care sunt afacerile practicate în baza patentei de întreprinzător?

Patenta de întreprinzător a fost instituită pentru cele mai mici afaceri care nu necesită resurse materiale și financiare de proporții și nici angajarea de salariați și poate fi desfășurată de o singură persoană fizică. Se permite desfășurarea activității de întreprinzător în baza patentei de întreprinzător cu condiția ca veniturile din vânzări ale titularului de patentă să nu depășească 300000 de lei într-o perioadă de 12 luni consecutive.

Sunt practicate în baza patentei de întreprinzător următoarele genuri de activitate: comerțul cu amănuntul; comerțul cu produse alimentare și mărfuri ușor alterabile autohtone; producția de mărfuri, executarea de lucrări și prestarea de servicii; servicii logopedice; masaj, servicii de îngrijire a bolnavilor și alte servicii medicale etc.

8. Care sunt cele mai răspândite afaceri în localitățile rurale?

În localitățile rurale poate fi desfășurată orice activitate de întreprinzător fără restricții. Cea mai răspândită activitate în localitățile rurale este cultivarea produselor agricole, inclusiv cultivarea strugurilor, grânelor, fructelor, legumelor, creșterea bovinelor, porcinelor, păsărilor etc. păstrarea, prelucrarea și comercializarea acestora. În legătură cu aceste activități apar și altele conexe de care au nevoie agricultorii: de exemplu, activitatea de prelucrare tehnică a pământului.

Aproape în fiecare localitate sunt persoane care practică activitatea de construcție și reparație a caselor de locuit, în lacuri și iazuri cresc pește pentru vânzare, întrețin albiți și colectează miere, prepară vin din struguri cultivați etc.

9. Ce reprezintă forma juridică a afacerii?

Afacerea poate fi desfășurată doar într-o formă juridică permisă de lege. Forma juridică a afacerii poate fi: întreprinzător – persoană fizică, sau întreprinzător – persoană juridică. Afacerile care se desfășoară fără respectarea formelor prevăzute de lege se califică ca afaceri ilegale și se sancționează contravențional sau penal.

10. Cine este întreprinzătorul persoană fizică?

Persoana fizică (cetățeanul) poate desfășura activitate de întreprinzător în nume propriu, purtând denumirea de întreprinzător-persoană fizică, întreprinzător individual sau persoană fizică ce desfășoară activități independente.

11. Prin ce se deosebește statutul unui cetățean obișnuit de cel care s-a înregistrat ca întreprinzător individual?

Principala deosebire constă în faptul că persoana care are statut de întreprinzător, adică s-a înregistrat sau deține patentă de întreprinzător, activitatea lui este una profesională, legală și, respectiv, el nu va putea fi sancționat pentru activitatea de întreprinzător ilegală. Statutul de întreprinzător devine un statut profesional. Persoana care are acest statut trebuie să garanteze cumpărătorului sau beneficiarului cu toate garanțiile legale prevăzute de lege pentru protecția consumatorului.

12. Ce riscuri comportă activitatea întreprinzătorului individual?

Riscurile întreprinzătorului individual nu sunt mai mari decât cele obișnuite ale unui cetățean. Ambii răspund pentru obligațiile ce și le asumă cu tot patrimoniul lor. Deosebirea constă doar în faptul că întreprinzătorul individual încheie tranzacții mult mai frecvent decât persoana fizică. Dacă sunteți un întreprinzător individual, legea nu face nicio distincție dintre lucrurile personale de lucrurile care le folosiți în afacerea dumneavoastră, numite active. Aceasta înseamnă că mașina de

cusut, taraba în care vă desfășurați afacerea, instrumentele necesare activității vă aparțin în proprietate ca și televizorul, frigiderul sau mobila din casă.

13. Cum se dobândește calitatea de întreprinzător persoană fizică?

Pentru ca o persoană fizică să dobândească statutul de întreprinzător, ea trebuie:

- să se înregistreze la Camera Înregistrării de Stat în calitate de întreprinzător individual;
- să dobândească patenta de întreprinzător de la Inspectoratul fiscal raional sau de la primăria localității;
- să se înregistreze ca gospodărie țărănească (de fermier) la primăria din localitatea unde are teren în proprietate sau în arendă;
- să se înregistreze la Serviciul Fiscal de Stat ca persoană fizică care desfășoară activități independente.

14. Care este deosebirea dintre statutul întreprinzătorului individual și titularul patentei de întreprinzător?

În baza patentei de întreprinzător pot fi desfășurate doar activitățile prevăzute expres de lege. Întreprinzătorul individual înregistrat în Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali ținut de Agenția Servicii Publice poate desfășura orice activitate, cu excepția celor care sunt rezervate exclusiv persoanelor juridice.

Persoana care a dobândit patenta de întreprinzător nu este obligată să țină evidența contabilă. Taxa pentru patentă include toate impozitele și taxele necesare, cu excepția cotizațiilor de asigurare socială și medicală. Întreprinzătorul individual înregistrat în Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali, dar și persoana fizică care desfășoară activități independente au obligația să țină evidența contabilă în partidă simplă, iar dacă profitul obținut depășește anumite limite, el are obligația să țină evidența contabilă în partidă dublă.

15. Care este deosebirea între întreprinzătorul individual și întreprinderea individuală?

Nu există nicio deosebire între întreprinzătorul individual și întreprinderea individuală. Întreprinderile individuale înregistrate anterior au devenit întreprinzători individuali odată cu intrarea în vigoare a Legii nr.220/2007 cu privire la înregistrarea de stat a persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali, fără a fi obligați să se reînregistreze.

16. Gospodăriile țărănești sunt și ele calificate ca întreprinzători individuali?

Gospodăria țărănească (de fermier) trebuie calificată ca activitatea unui întreprinzător individual care activează în agricultură, iar statutul său este reglementat prin Legea nr.1353/2000 privind gospodăriile țărănești (de fermier).

Persoana fizică care desfășoară activități independente poate activa doar în domeniul comerțului cu amănuntul, cu excepția mărfurilor supuse accizelor, iar suma obținută ca venituri nu trebuie să depășească 600000 lei într-o perioadă fiscală. Pentru a dobândi acest drept, trebuie să se înregistreze

la Serviciul Fiscal de Stat. Statutul de „persoană fizică care desfășoară activități independente” a apărut începând cu 01 ianuarie 2017.

17. Poate un cetățean să formeze o persoană juridică?

Da, o persoană de sine stătător sau împreună cu altele poate forma o persoană juridică pentru a desfășura activitate de întreprinzător. Persoana juridică care are principalul scop de a desfășura afaceri și a obține profit se mai numește uzual și „companie” sau „întreprindere” și poate avea forma de societate comercială sau societate cooperatistă.

18. Ce reprezintă societatea comercială?

Societatea comercială este cea mai răspândită formă de persoană juridică și, la rândul său, se poate constitui în patru forme: societăți în nume colectiv; societăți în comandită; societăți cu răspundere limitată; societăți pe acțiuni. Aceste societăți pot fi divizate în societăți de persoane, adică bazate pe parteneriat (societatea în nume colectiv și societatea în comandită) și societăți comerciale bazate pe capital (societatea cu răspundere limitată și societatea pe acțiuni).

19. Ce reprezintă societățile comerciale bazate pe parteneriat?

Societățile bazate pe parteneriat implică participarea personală nemijlocită a asociaților (partenerilor) și ei răspund nelimitat pentru obligațiile societății. Formele societăților bazate pe parteneriat sunt:

- societatea în nume colectiv;
- societatea în comandită.

Societățile bazate pe parteneriat este o afacere comună și are cel puțin 2 și cel mult 20 de asociați (parteneri). În aceste afaceri se asociază persoane care se cunosc foarte bine unul pe altul și au încredere reciprocă. Totul ce face unul pentru societate, bine sau rău, se răsfrânge și asupra celorlalți. De cele mai multe ori aceste afaceri se desfășoară de către membrii unei familii sau de către foarte buni prieteni. În aceste societăți fiecare asociat are dreptul la un singur vot, indiferent de cota care o deține în capitalul social, iar hotărârile cele mai importante se adoptă cu votul unanim al tuturor asociaților.

20. Ce reprezintă societățile comerciale bazate pe capital?

Societăți comerciale bazate pe capital, numite și corporații, se consideră acelea în care cel mai important element este suma de bani sau valoarea bunurilor pe care le transmite asociatul societății la fondare și, respectiv, valoarea părții din capitalul social pe care o deține. Persoana care deține o cotă de participare mai mare în capitalul social are mai multe voturi în societate, este în drept să pretindă la o cotă mai mare din profitul societății, dar și să adopte deciziile cele mai importante, inclusiv să aleagă administratorul, să decidă asupra încheierii celor mai importante tranzacții etc. În aceste societăți asociații nu răspund pentru datoriile societății cu propria avere, ci doar riscă să piardă bunurile pe care le transmit societății, precum și acțiunile sau părțile sociale deținute.

21. Care sunt formele societăților comerciale bazate pe capital?

Societatea cu răspundere limitată (SRL) este o persoană juridică formată de una sau mai multe persoane care convin să pună în comun anumite bunuri pentru a desfășura activitate de întreprinzător, a realiza și a împărți beneficii. Asociații nu răspund pentru obligațiile societății, ci suportă riscul activității acesteia în limitele părții sociale deținute. SRL se constituie de către minim o persoană, iar numărul maxim de asociați nu poate depăși 50 de persoane. Capitalul social al SRL începe cu 1 (unu) leu, iar capitalul maxim nu este limitat.

Societatea pe acțiuni (SA) este o persoană juridică formată de una sau mai multe persoane, care convin să pună în comun anumite bunuri pentru a desfășura activitate de întreprinzător, a realiza și a împărți beneficii. Acționarii nu răspund pentru obligațiile societății pe acțiuni, ci suportă riscul activității acesteia în limitele valorii acțiunilor deținute. Societatea pe acțiuni se constituie cel puțin de o persoană, iar numărul maxim de asociați nu este limitat. Capitalul social al SA începe cu 20 000 lei, iar capitalul maxim nu este limitat. Pentru unele genuri de activitate capitalul social poate fi mai mare.

22. Ce reprezintă cooperativa de producție?

Cooperativa de producție este o întreprindere de drept privat cu statut de persoană juridică lucrativă, înființată de 5 sau mai multe persoane fizice pentru a desfășura în comun activitate de producție și altă activitate economică, bazată preponderent pe munca personală a membrilor ei și pe cooperarea cotelor de participare la capitalul său. În forma cooperativei de producție sunt constituite persoanele juridice care activează în agricultură.

23. Ce reprezintă cooperativa de întreprinzător?

Cooperativa de întreprinzător este o persoană juridică lucrativă, fondată de cel puțin 5 persoane fizice și/sau juridice, care au calitatea de întreprinzător, în scopul de a activa în comun pentru eficientizarea propriei activități, obținerea de profit sau realizarea de economii.

24. Care întreprinderi sunt cele mai răspândite?

În Republica Moldova cele mai răspândite companii sunt societățile cu răspundere limitată și societățile pe acțiuni. Societățile pe acțiuni sunt forme de persoane juridice care se inițiază în afacerile de proporții mari. Micile afaceri se practică mai frecvent în forma societăților cu răspundere limitată, mai rar în formă de cooperativă de producție, societate în nume colectiv și societate în comandită.

Forma societăților în nume colectiv și societăților în comandită se folosește pentru afacerile mici, de regulă, afaceri familiale. În Republica Moldova nu prea sunt întâlnite, dar legiuitorul reglementează modul de constituire și activitate a acestora.

25. Ce reprezintă întreprinderea micro?

O întreprindere micro este o persoană juridică sau întreprinzătorul individual ce corespunde următoarelor criterii:

- are un număr anual de salariați de cel mult 9 persoane;
- realizează o cifră anuală de afaceri de până la 9 milioane de lei; sau
- deține active totale de până la 9 milioane de lei.

26. Ce reprezintă întreprinderea mică ?

O întreprindere mică este o persoană juridică sau întreprinzătorul individual ce corespunde următoarelor criterii:

- are un număr anual de salariați de la 10 la cel mult 49 de persoane;
- realizează o cifră anuală de afaceri de până la 25 milioane de lei; sau
- deține active totale de până la 25 milioane de lei, cu excepția întreprinderilor care se califică ca fiind întreprinderi micro.

27. Ce reprezintă întreprinderea mijlocie?

O întreprindere mijlocie este o persoană juridică sau întreprinzătorul individual ce corespunde următoarelor criterii:

- are un număr de salariați de la 50 până la cel mult 249 de persoane;
- realizează o cifră anuală de afaceri de până la 50 milioane de lei; sau
- deține active totale de până la 50 milioane de lei.

28. Ce formă juridică este cea mai convenabilă?

Afacerile pot fi desfășurate liber în orice formă de organizare juridică, dacă legea nu stabilește expres o anumită formă. De exemplu, activitatea bancară, activitatea de asigurare, activitatea profesionistă pe piața valorilor mobiliare etc. poate fi desfășurată doar de societatea pe acțiuni. Activitatea de import și comercializare a produselor petroliere, activitatea de organizare a jocurilor de noroc, activitatea de organizare a burselor de mărfuri, activitatea de organizare și funcționare a caselor de amanet etc. poate fi desfășurată de oricare din societățile comerciale: societăți în nume colectiv, societăți în comandită, societăți cu răspundere limitată și societăți pe acțiuni.

29. Cum poate fi desfășurată activitatea dacă în lege nu este prevăzută forma juridică?

Dacă în lege nu este prevăzută forma de activitate în care se desfășoară afacerea și nici nu există norme prin care se stabilește un anumit capital social atunci activitatea poate fi desfășurată în orice formă prevăzută de lege fie ca întreprinzător persoană fizică, fie ca întreprinzător persoană juridică. Activitatea comercială de vânzare-cumpărare a produselor alimentare poate fi desfășurată în mai multe forme de activitate:

- în forma de întreprinzător persoană fizică – titular al patentei de întreprinzător, întreprinzător individual și chiar de către o gospodărie țărănească, dacă comercializează propria producție agricolă. Începând cu anul 2017, a fost introdusă o nouă formă de activitate a persoanei fizice numită persoana fizică care desfășoară activități independente
- în forma de întreprinzător – persoane juridice. Toate persoanele juridice analizate anterior sunt în drept să desfășoare activitatea de comercializare a produselor alimentare.

30. Titularul patentei de întreprinzător ar putea desfășura afaceri împreună cu alte persoane?

Patenta de întreprinzător este un document personal și în baza ei poate activa doar persoana căreia i s-a eliberat. Patenta nu poate fi transmisă altei persoane, iar titularul patentei nu poate angaja salariați care să-l ajute în activitatea de întreprinzător.

Totuși, doi sau mai mulți titulari ai patentei de întreprinzător pot încheia un acord de activitate în comun. De exemplu, două persoane pot desfășura o activitate comună de reparație a încălțăminte, activitate de vulcanizare sau de frizerie etc., când titularii de patentă ar putea să lucreze în schimburi și, respectiv, ar putea folosi aceleași utilaje, aceeași încăpere majorând eficiența utilizării acestora și realizând unele economii.

31. Care ar putea fi soluția când inițiatorul afacerii dorește să implice și alte persoane în afacere?

Dacă persoana care inițiază o afacere dorește să fie ajutată și de alte persoane, inclusiv de membrii familiei sale, ea va trebui să decidă dacă aceștia vor fi salariați sau vor fi parteneri. Dacă vor fi parteneri, apoi această persoană va trebui să fondeze o societate comercială sau o cooperativă de producție. Partenerii vor putea activa împreună la desfășurarea afacerii, dar vor suporta și riscul activității acesteia. Dacă celelalte persoane vor fi salariați, inițiatorul activității ar putea să se înregistreze în calitate de întreprinzător individual și apoi să angajeze celelalte persoane sau să înregistreze o persoană juridică, inclusiv o societate cu răspundere limitată cu asociat unic și apoi să angajeze celelalte persoane.

32. Când persoana fizică devine întreprinzător și poate activa?

Statutul de întreprinzător-persoană fizică și, respectiv, dreptul de a desfășura în nume propriu activitatea de întreprinzător se dobândește de la data:

- eliberării patentei de întreprinzător;
- înregistrării persoanei la Agenția de Servicii Publice și eliberarea certificatului respectiv în calitate de întreprinzător;
- înregistrării în calitate de gospodărie țărănească (de fermier) și eliberarea certificatului respectiv;
- înregistrării la Serviciul fiscal de stat în calitate de persoană fizică care desfășoară activități independente.

33. Poate persoana fizică să devină întreprinzător individual până la vârsta de 18 ani?

Persoana fizică poate deveni întreprinzător individual până la vârsta de 18 ani doar dacă până la atingerea acestei vârste s-a căsătorit sau a fost emancipat:

- se poate căsători persoana care a atins vârsta de 16 ani și există încuviințarea autorității administrației publice locale în acest sens;
- poate fi emancipată persoana care a atins vârsta de 16 ani și există în acest sens încuviințarea autorității tutelare sau hotărârea instanței de judecată.

34. Cine poate obține patentă de întreprinzător?

Patentă de întreprinzător poate fi obținută doar de persoanele fizice (cetățeni ai Republicii Moldova, cetățeni străini sau apatrizi) care au capacitate deplină de exercițiu și locuiesc permanent în Republica Moldova.

35. Care organ eliberează patenta de întreprinzător?

Patenta de întreprinzător se eliberează de către inspectoratul fiscal teritorial în raza căruia solicitantul are domiciliul sau la locul de desfășurare a activității preconizate. Patenta poate fi eliberată și de primăria în a cărei rază de administrare solicitantul intenționează să-și desfășoare activitatea în baza patentei, în cazul în care în localitatea respectivă nu este amplasat inspectoratul (oficiul) fiscal. Patenta eliberată de primărie este valabilă numai pe teritoriul administrat de aceasta.

36. Ce documente sunt necesare pentru eliberarea patentei de întreprinzător?

Pentru a obține patenta de întreprinzător, persoana prezintă la inspectoratul fiscal (primărie) următoarele documente:

- cererea;
- copia buletinului de identitate;
- 3 fotografii;
- chitanța de plată a taxei pentru patentă;
- documentele care demonstrează profesionalismul solicitantului (doar pentru genurile de activitate prevăzute: inclusiv predarea limbilor străine, servicii de masaj și îngrijire a bolnavilor, predarea muzicii, predarea disciplinelor);
- în cazurile necesare, persoana trebuie să obțină și autorizația necesară de la autoritatea publică locală.

37. Poate fi eliberată o patentă pentru mai multe activități?

Potrivit legii, o patentă poate fi eliberată doar pentru un singur gen de activitate de întreprinzător. O persoană poate deține mai multe patente de întreprinzător. Patenta se eliberează doar pentru un singur gen de activitate. O persoană poate dobândi mai multe patente de întreprinzător.

38. Pentru ce termen se eliberează patenta?

Patenta de întreprinzător se eliberează pentru cel puțin o lună. Pentru unele activități patenta se eliberează pe un termen de minimum 12 luni. Termenul maxim nu este stabilit.

39. Cine poate să se înregistreze ca întreprinzător individual?

Orice persoană fizică care are capacitate deplină de exercițiu poate să se înregistreze în calitate de întreprinzător individual. Organul care înregistrează întreprinzătorul individual este Agenția Serviciilor Publice.

40. Care documente sunt necesare pentru înregistrarea în calitate de întreprinzător individual?

Pentru înregistrarea în calitate de întreprinzător individual sunt necesare următoarele documente:

- cererea;
- bonul de plată a taxei de stat.

Decizia de înregistrare a întreprinzătorului individual se adoptă în termen de 5 zile de la depunerea documentelor indicate. Persoanei care a depus cererea de înregistrare și a achitat taxa de înregistrare i se eliberează Decizia înregistrării de stat.

41. Poată fi refuzată înregistrarea persoanei în calitate de întreprinzător individual?

Înregistrarea în calitate de întreprinzător individual poate fi refuzată doar dacă persoana fizică este deja înregistrată în calitate de întreprinzător individual sau dacă este lipsită, prin hotărârea instanței de judecată, de dreptul de a practica activitate de întreprinzător.

42. Unse se înregistrează gospodăria țărănească?

Gospodăria țărănească va fi înregistrată de către fondatorul ei la primăria unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi în a cărei hotare el deține teren.

În cazul în care fondatorul deține terenuri amplasate în hotarele a două sau mai multe unități administrativ-teritoriale de nivelul întâi, cererea de înregistrare a gospodăriei țărănești se prezintă primăriei alese de fondator.

43. Ce documente trebuie depuse pentru înregistrarea gospodăriei țărănești?

Fondatorul prezintă primăriei următoarele::

- declarația de constituire a gospodăriei țărănești;
- copiile de pe documentele ce confirmă dreptul de proprietate privată al fondatorului gospodăriei asupra terenurilor sau/și copiile de pe contractele de arendă a terenurilor;
- bonul de plată a taxei de înregistrare a gospodăriei.

44. Unde se înregistrează persoana fizică care desfășoară activități independente?

Persoana fizică care desfășoară activități independente se înregistrează la Serviciul Fiscal de Stat sau la subdiviziunea acestuia în raza căruia își are domiciliul, reședința sau locul în care desfășoară activitate. Această activitate se desfășoară în baza art.69 din Codul fiscal de către persoanele fizice rezidente fără a constitui o formă organizatorico-juridică pentru desfășurarea activității, cu condiția că obțin venituri din activitățile independente în sumă ce nu depășește 600 000 lei într-o perioadă fiscală.

45. În ce condiții încetează activitatea întreprinzătorului persoană fizică?

Afacerile în baza patentei de întreprinzător și, respectiv, statutul de întreprinzător încetează:

- în cazul decesului titularului patentei;
- în cazul aplicării față de titularul patentei a unor sancțiuni administrative;
- în cazul în care se constată transmiterea patentei către o altă persoană;
- la expirarea termenului ei de valabilitate. Patenta se eliberează pentru un termen minim de o lună de zile, iar pentru unele activități – pentru minim 12 luni. Termenul maxim nu este stabilit de lege și ar putea să fie și pentru mai mulți ani. Activitatea în baza unei patente expirate se califică ca activitate ilegală;
- în caz de renunțare voluntară la patentă;
- în baza cererii titularului patentei în legătură cu pierderea capacității de muncă, confirmată de concluzia respectivă a comisiei medicale.

Afacerea întreprinzătorului individual și, respectiv, statutul de întreprinzător încetează la data decesului acestuia sau la data radierii lui din Registrul de stat. Radierea din Registrul de stat se face:

- la cererea întreprinzătorului individual;
- prin hotărârea instanței de judecată.

În aceleași temeuri ca și întreprinzătorul individual își pierde statutul de întreprinzător și gospodăria țărănească.

Afacerile persoanei fizice care desfășoară activități independente încetează oricând se dorește. Cel care a încetat activitatea este obligat, în termen de 5 zile de la adoptarea unei astfel de decizii, să prezinte o informație la subdiviziunea Serviciului Fiscal de Stat, cu anexarea obligatorie a declarației cu privire la impozitul pe venit din activitățile independente.

46. Ce implică constituirea persoanei juridice?

Constituirea persoanei juridice reprezintă un proces complex care include cel puțin 4 operațiuni, inclusiv:

- alegerea formei persoanei juridice;
- negocierea și întocmirea actului de constituire;
- semnarea și autentificarea actului de constituire;
- formarea capitalului social și transmiterea banilor și bunurilor în capitalul social;
- înregistrarea de stat a persoanei juridice.

Dacă persoana decide să desfășoare afacerea în formă de persoană juridică, este necesar să se adreseze la un avocat sau la Agenția Servicii Publice, pentru consultații și asistență juridică. Fără consultațiile juriștilor este dificil de selectat și înregistrat o societate comercială sau o cooperativă de producție.

Înregistrarea persoanei juridice se demonstrează prin Decizia de înregistrare emisă de către registrator și actele de constituire înregistrate pe care administratorul (directorul) persoanei juridice îl primește de la Agenția Servicii Publice. Din data înregistrării de stat persoana juridică poate să desfășoare afaceri. Dovadă a înregistrării de stat a persoanei juridice servește și Extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice.

47. Ce se întâmplă după înregistrarea de stat a persoanei juridice?

După înregistrarea de stat persoana juridică are dreptul să înceapă activitatea pentru care s-a constituit. În special, ea poate deschide conturi bancare, poate primi bunurile de la fondatorii săi, poate solicita licențe pentru afacerile supuse licențierii, poate solicita autorizații pentru amplasarea unităților comerciale, poate întreprinde orice alte acțiuni de realizare a scopului său.

48. Ce este licențierea și autorizarea afacerii?

Afacerile sunt supuse licențierii și autorizării doar după ce persoana s-a înregistrat în calitate de întreprinzător, cu excepția titularilor patentei de întreprinzător și a persoanei fizice ce desfășoară activități autorizate. Titularul patentei de întreprinzător poate începe imediat activitatea de întreprinzător, dacă în patentă este indicat locul în care va fi desfășurată activitatea ori un asemenea loc nu este necesar. Dacă este necesar, atunci el va trebui să obțină autorizările necesare.

49. Ce reprezintă licențierea afacerii?

Licențierea înseamnă un ansamblu de proceduri ce implică eliberarea unui act administrativ cu caracter permisiv, eliberat de autoritatea de licențiere, ce atestă dreptul titularului de licență de a desfășura, pentru o perioadă stabilită, genul de activitate indicat în aceasta, integral sau parțial, cu respectarea obligatorie a condițiilor de licențiere.

Licențierea afacerii se efectuează în baza Legii nr.451/2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător. Legea prevede licențierea doar a acelor afaceri care implică utilizarea resurselor limitate ale statului sau necesită stabilirea condițiilor și cerințelor speciale de activitate, precum și verificarea respectării acestora pe parcursul activității, pentru excluderea prejudicierii drepturilor, intereselor legitime și sănătății cetățenilor, mediului înconjurător și securității statului.

50. Cine eliberează licența?

Organul principal care eliberează licențe este Agenția Servicii Publice. Eliberează licențe și Banca Națională a Moldovei, Comisia Națională a Pieței Financiare, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației, Consiliul Coordonator al Audiovizualului.

51. Ce documente sunt necesare pentru obținerea licenței?

În funcție de tipul activității, pot fi solicitate diferite documente. Pentru desfășurarea activității de transport rutier în regim de taxi, la Agenția Servicii Publice se prezintă următoarele documente:

- copia de pe certificatul sau de pe decizia de înregistrare a întreprinderii sau organizației, eliberat de Agenția Servicii Publice;
- actele persoanei desemnate în calitate de manager de transport rutier, și anume: copia carnetului de muncă din care să rezulte că este angajată în funcția de manager de transport rutier; copia certificatului de competență profesională valabil, eliberat de centrele de instruire, perfecționare și atestare profesională autorizate de ANTA; declarația pe proprie răspundere privind îndeplinirea condiției de bună reputație; copia contractului individual de muncă;
- extrasul din Registrul bunurilor imobile sau copia contractului de locațiune a imobilului care servește drept sediu real și efectiv;
- copiile certificatelor de înmatriculare a vehiculelor rutiere (autoturismelor) deținute în proprietate, locațiune sau în leasing financiar și utilizate de întreprindere, pentru care se solicită copii conforme ale licenței de transport rutier.

Documentele se depun în original sau în copii, inclusiv pe suport electronic, cu prezentarea originalelor pentru verificare. Documentele, care se verifică în baza ghișeului unic. Documentele pot fi prezentate și în formă electronică dacă se utilizează serviciul e-licențiere.

52. În ce termen se eliberează licența?

Potrivit legii, decizia de eliberare a licenței se adoptă în cel mult 5 zile lucrătoare de la data înregistrării declarației de solicitare a licenței și se perfectează în termen de 3 zile lucrătoare începând cu ziua primirii documentului care confirmă achitarea taxei pentru eliberarea licenței.

53. Se percepe taxă pentru licență?

Pentru licență se percepe taxă. Licențierea este o procedură cu plată. Suma necesară a fi plătită este prevăzută de lege. Taxa pentru licențiere este prevăzută în art.18 din Legea nr.451/2001 privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător și, la moment, eliberarea licenței pentru cele mai multe genuri de activitate este de 3250 lei. Taxa pentru eliberarea licenței pentru unitățile farmaceutice, cu excepția unităților farmaceutice veterinare, din localitățile rurale este de 2340 lei. Taxa pentru eliberarea licenței pentru activitatea farmaceutică veterinară în localitățile rurale este de 390 de lei. Taxa pentru eliberarea licenței pentru asistența veterinară în localitățile rurale nu se percepe.

54. Care acte legislative reglementează procedura de autorizare?

Potrivit Legii nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător, sub incidența sa cade orice activitate a autorităților publice care emit acte permissive, altele decât licențele, întreprinzătorilor persoane fizice și persoane juridice, pentru practicarea afacerilor sau a unor activități conexe afacerilor.

55. Ce înseamnă act permisiv?

Prin expresia „act permisiv” se înțelege orice document sau înscris constatator prin care autoritatea emitentă constată unele fapte juridice și întrunirea condițiilor stabilite de lege, confirmând investirea solicitantului cu o serie de drepturi și de obligații pentru inițierea, desfășurarea și/sau încetarea activității de întreprinzător sau a unor acțiuni aferente acestei activități. Actul permisiv poate avea formă de autorizație, permis, certificat, aviz, aprobare, coordonare, brevet, de atestat de calificare.

56. Unde găsim lista autorităților competente în materie de eliberare a actelor permissive?

Lista autorităților competente, dar și a actelor permissive eliberate de acestea, este redată în Nomenclatorul actelor permissive care este publicat în calitate de anexă la Legea nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător. Atât autoritățile publice indicate în Nomenclator, precum și altele care nu au procedură reglementată prin lege specială, la eliberarea actelor permissive se vor ghida de dispozițiile acestei legi.

57. Autoritățile publice locale se conduc de dispozițiile Legii privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător?

Procedura de eliberare a actelor permissive de către autoritățile administrației publice locale nu cade sub incidența acestei legi. Autoritățile publice locale eliberează acte permissive în limitele strict stabilite de alte legi. Exemple de acte permissive eliberate de autoritățile publice locale competente pot servi certificatul de urbanism, autorizația de construcție eliberate în baza Legii nr.163/2010 privind autorizarea executării lucrărilor de construcție, de Legea cu privire la comerțul interior etc.

58. Cum are loc înregistrarea întreprinzătorului ca plătitor de asigurări sociale?

Întreprinzătorul – persoană fizică, dacă nu are salariați, va fi obligat să plătească pentru sine o contribuție de asigurări sociale minimă stabilită de legislație pentru fiecare an financiar. Întreprinzătorii – persoane fizice care au angajat salariați, cât și întreprinzătorii – persoane juridice sunt obligați să se înregistreze ca plătitori de cote de asigurări sociale la oficiile teritoriale ale Casei Naționale de Asigurări Sociale. Case teritoriale sunt în toate raioanele Republicii Moldova și ele consultă cu privire la modul în care întreprinzătorii trebuie să se înregistreze. Termenul înregistrării este de 10 zile de la data înregistrării de stat.

59. Cum are loc înregistrarea întreprinzătorului ca plătitor de asigurări medicale?

Întreprinzătorul – persoană fizică, dacă nu are salariați, va fi obligat să plătească pentru sine prima de asigurare medicală în mărimea stabilită de legislație pentru fiecare an financiar. Întreprinzătorii – persoane fizice care au angajat salariați, cât și întreprinzătorii – persoane juridice sunt obligați să se înregistreze ca plătitori de cote de asigurări medicale la agențiile teritoriale ale Companiei Naționale

pentru Asigurări în Medicină. Agențiile teritoriale consultă cu privire la modul în care întreprinzătorii trebuie să se înregistreze.

60. Cine e obligat să țină evidența contabilă?

Toate persoanele fizice și juridice care desfășoară activitate de întreprinzător sunt obligate să țină evidența contabilă. Excepție de la această regulă o constituie doar titularul patentei de întreprinzător. Potrivit art. 3 din Legea cu privire la patenta de întreprinzător, „asupra titularului patentei nu se extind cerințele privind prezentarea dărilor de seamă financiare și statistice, ținerea evidenței contabile și financiare, efectuarea operațiilor de casă și decontărilor”. Persoanele fizice și persoanele juridice care desfășoară activitate de întreprinzător sunt obligate să țină evidența contabilă în partidă simplă sau în partidă dublă.

61. Cum se ține evidența contabilă?

Evidența contabilă în partidă simplă va fi ținută de către întreprinzătorii care nu depășesc limitele a două din următoarele trei criterii pentru perioada de gestiune precedentă, adică au totalul veniturilor din vânzări de cel mult 3 milioane de lei; au valoarea de bilanț a activelor pe termen lung de cel mult 1 milion de lei și au numărul mediu scriptic al personalului în perioada de gestiune de cel mult 9 persoane. Evidența contabilă în partidă simplă se face prin reflectarea unilaterală a operațiunii economice conform metodei „intrare-ieșire”.

În entitățile care aplică sistemul contabil în partidă simplă, contabilitatea poate fi ținută nemijlocit de conducătorul entității. Pentru ținerea corectă a evidenței contabile, întreprinzătorul trebuie să se adreseze unui profesionist, fie să-l angajeze în calitate de salariat, fie să încheie un contract de prestare a serviciilor de audit.

62. Cine poartă răspundere pentru ținerea contabilității?

Răspunderea pentru ținerea contabilității și raportarea financiară revine:

- conducerii (organului executiv) – în entitatea cu răspundere limitată;
- partenerilor – în entitatea ai cărei proprietari au răspundere nelimitată;
- proprietarului – pentru întreprinzătorii individuali.

63. Ce se înțelege prin desfășurarea ilegală a activității de întreprinzător?

Prin desfășurare ilegală a activității de întreprinzător, Codul penal înțelege:

- desfășurarea activității de întreprinzător fără înregistrarea (reînregistrarea) la organele autorizate;
- desfășurarea unor genuri de activitate interzise de legislație;
- desfășurarea activității de întreprinzător prin intermediul filialelor, reprezentanțelor, sucursalelor, secțiilor, magazinelor, depozitelor, unităților comerciale și altor unități neînregistrate în modul stabilit de legislație;

- desfășurarea activității de întreprinzător fără utilizarea mărcilor comerciale și de fabrică și fără indicarea în documente a codurilor fiscale, în cazul când folosirea sau indicarea lor este prevăzută de legislație, ori desfășurarea acestei activități cu utilizarea unor coduri fiscale străine sau plastografiate.

64. Cum se pedepsește practicarea ilegală a activității de întreprinzător?

Practicarea ilegală a activității de întreprinzător, soldată cu obținerea unui profit în proporții mari, se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de până la 200 de ore, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

Practicarea ilegală a activității de întreprinzător, de două sau mai multe persoane, cu folosirea situației de serviciu, precum și cu obținerea unui profit în proporții deosebit de mari DE TRAS RÂNDUL se pedepsește cu amendă în mărime de la 2350 la 3350 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 4000 la 8000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate sau cu lichidarea persoanei juridice.

Codul penal sancționează și pseudoactivitatea de întreprinzător, prin care se înțelege crearea de întreprinderi fără intenția de a desfășura activitatea de întreprinzător sau bancară, pentru acoperirea genurilor activității de întreprinzător ilicite. Dacă aceasta a cauzat daune în proporții mari, se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 de unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.

65. În ce constă răspunderea contravențională pentru activitatea de întreprinzător ilicită?

Potrivit Codului contravențional, desfășurarea activității de întreprinzător fără înregistrare de stat la autoritatea publică competentă conform legii ori cu act de înregistrare declarat nevalabil se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale. Desfășurarea activității de întreprinzător fără înregistrare ca plătitor de cote de asigurare socială de stat obligatorie în modul stabilit de lege se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale.

Desfășurarea activității de întreprinzător fără a fi înregistrat ca plătitor de contribuții de asigurări sociale de stat în termen de 10 zile lucrătoare din momentul obținerii dreptului de a desfășura activitatea în modul stabilit de lege se sancționează cu amendă de la 15 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

Desfășurarea unei activități de întreprinzător fără autorizație, licență sau certificat, eliberate de autoritatea competentă în temeiul legii, se sancționează cu amendă de la 60 la 180 de unități convenționale.

66. În ce constă răspunderea civilă pentru încălcarea normelor juridice de desfășurare a afacerilor?

Întreprinzătorii răspund pentru prejudiciile cauzate altor întreprinzători fie dacă prejudiciul se datorează executării necorespunzătoare sau neexecutării contractelor încheiate, precum și pentru prejudiciile cauzate din delikte cu întreg patrimoniul lor.

67. Care sunt normele de încetare și lichidare a afacerii?

În sensul Legii nr.235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, afacerile se desfășoară și se lichidează exclusiv în baza legilor adoptate de Parlament, iar autoritățile administrației publice nu sunt în drept să adopte norme primare pentru reglementarea inițierii, desfășurării și lichidării afacerii. Prin termenul de încetare sau lichidare a afacerilor se înțelege nu doar încetarea statutului de întreprinzător individual pentru persoana fizică sau lichidarea și, implicit, radierea întreprinzătorului – persoană juridică.

68. Care este procedura de încetare a statutului întreprinzătorului persoană fizică?

Întreprinzătorul persoană fizică nu mai este în drept să desfășoare activitate de întreprinzător, dacă:

- a fost radiat din Registrul de stat al întreprinzătorilor individuali;
- a fost radiat din Registrul gospodăriilor țărănești;
- a expirat termenul de valabilitate a patentei sau nu a fost achitată taxa la timp;
- nu a achitat taxele de către persoana fizică autorizată.

69. Care este procedura de încetare a statutului întreprinzătorului persoană juridică?

Persoana juridică încetează a exista la data radierii ei din Registrul de Stat a persoanelor juridice. Procedura de lichidare a persoanelor juridice este reglementată de art. 86-101 din Codul civil și este o procedură complicată. În acest scop, sugerăm consultarea unui avocat pentru acordarea asistenței în lichidarea și radierea unei persoane juridice.

70. Ce reprezintă suspendarea activității de întreprinzător?

Potrivit legii, suspendarea activității de întreprinzător semnifică sistarea temporară a valabilității și/sau retragerea licenței/autorizației pentru activitatea de întreprinzător, fapt ce are ca efect imposibilitatea continuării parțiale sau totale a desfășurării afacerii.

Activitatea de întreprinzător poate fi suspendată prin hotărâre judecătorească, adoptată în temeiurile expres prevăzute de lege și conform normelor Codului de procedură civilă. Hotărârea instanței de judecată privind suspendarea activității întreprinzătorului se adoptă la cererea autorităților administrației publice și/sau altor instituții abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control. Hotărârea judecătorească privind suspendarea activității de întreprinzător se adoptă în termen de 5 zile lucrătoare și se execută în conformitate cu legislația.